SỐ THỨ 1476 — NGÀY THỨ SÁU 17 FEVRIER 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL « INDOCHINE » N° 111

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

HANOI

	Phủ Toàn quyền, các Sở Chính phủ, các Tòa án, Kinh đô Huế	Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ	Nhà-nước Bảo-hộ, Tòa-án, Sở Chính phủ Cao-miên Ai-lao	Ngoại quốc
Một năm.	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	9 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

F.-H. Schneider, Fondateur
Nguyễn-văn-Vĩnh, Directeur gérant

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 0$ l'agate du centimètre de hauteur, sur 0$ 05 de large.

4e page	Une seule insertion. . . . 0 $ 60 le cm/m
	Par contrat annuel . . . .
	Par sentinsérie et par insertion. . . . 0 $ 10 le cm/m
	Réclame dans la 1re page. . . 2 $ la ligne
	Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le cm/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES

MUA CÔNG-TRÁI ĐÔNG-PHÁP BẰNG BẠC

ĐỒNG BẠC ĐÔNG-DƯƠNG

元銀算照債公法東買宜

Năm bài thơ sách họa

Khuyên quốc-dân ta nên mua phiếu công-thái kỳ này

I

Ai quốc ta đương gặp hội này.
Con đường xe hỏa ích chung đây.
Kẻ nhiều người ít gom nhau lại,
Nghĩa-vụ cùng nên giúp một tay.

II

Mở đường kinh-tế quốc-dân ta,
Lợi-khí gì hơn được hỏa-xa.
Góp của gấy nên công cuộc đó,
Non sông Hồng-Lạc gấm thêm hoa.

III

Mối tình liên-lạc bấy lâu xa.
Nam Bắc sao cho hợp một nhà ?
Muốn cột giây đồng nhờ bánh sắt
Khuyên nhau việc nghĩa bỏ tiền ra.

IV

Nghĩa lợi hai bề vẹn cả hai.
Đã không mất vốn lại thu lời.
May ra trúng số muôn đồng bạc,
Hỏa nước ra vàng cũng thế thôi.

V

Những tiền vỡ-bạc với trăng hoa,
Không ích chi người hại đến ta.
Đồng bạc phải tiêu cho đáng giá,
Trên thì vì nước dưới vì nhà.

Đời người dài hay ngắn?

(Tiếp theo)

Đời người ngắn thế ta đành chịu vậy hay sao? Quyết là không, vì chịu vậy chẳng hóa ra không xứng cái tiếng « chủ nhân ông », không xứng cái tiếng «linh hơn vạn vật» mà ta thường tự-phụ nhận lấy ru? Vì không chịu thế, nên tự xưa đến nay, đã biết bao người có lòng vì nhân loại, hết cách nghiên cứu tìm tòi để cho loài người được trường sinh bất tử, mà không được thế ra nữa, thì cũng sống đến giảm sáu trăm năm, gần bằng ông Bành-tổ! Tuy tìm tòi hết cách, nghiên cứu dù đường, mà kết quả vẫn chưa thấy gì hay cả, đời người vẫn trong vòng chín chục, trăm năm, có khi hơn được một vài năm, song thật là rất hiếm. Mà ngay nay nghe như vì sự ăn chơi xa phí, không có điều độ, mà đời người phần nhiều lại thấy ngắn thêm đi ! Như thế sự trường sinh bất tử chẳng hóa ra một cái mộng ảo, một điều hi-vọng viển-vông ư!

Tuy vậy, nếu về phương diện vật chất ta không có thể trường sinh bất-tử, ta không có cách làm cho đời ta lâu thêm lên được, song về đường tinh thần, ta có cách làm cho đời ta tuy ngắn hóa dài. Cách ấy không phải là làm những sự-nghiệp vẻ vang, những thù-đoạn hiển hách cho danh lưu lậu thế, tiếng để ngàn thu, như những bực minh-quân hiền tướng, những nhà đại chính trị, đại văn-học, những bậc anh-hùng liệt-nữ đâu ! Cách này không phải là ai dùng cũng được, chỉ riêng cho một ít người có thiên tài xuất chúng mà thôi. Những cách sắp sửa nói sau đây, chính là những cách mà cụ Anatole France là một nhà đại-văn-hào nước Pháp ngày nay đã chỉ dẫn cho ta ở trong câu sau này trích ở một bài diễn thuyết của cụ cho các học-sinh nghe hồm 28 Mai 1910 : « Các cậu thường nghe thầy nói đời người ngắn ngủi, nhưng các cậu không thường tượng được là ngắn ngủi đến thế nào ! Đời ngắn thế phải làm cho dài thêm ra, vừa về phía dĩ-vãng, vừa về đường tương lại, để cho được lâu dài đẹp đẽ xứng đáng với người ; về phía dĩ vãng thì nhờ có sự học, còn về đường tương lai thì nhờ có sự tưởng-tượng và sự mộng tưởng » (*Vous avez entendu dire que la vie est courte, vous n'imaginez pas combien elle est courte ; il faut, pour lui donner une humaine et belle proportion, la prolonger dans le passé et dans l'avenir : dans le passé par l'étude, dans l'avenir par le pressentiment et le rêve — A. France*).

Trước hết nói về cách làm cho đời người dài thêm về phía dĩ-vãng. Dĩ-vãng là gì? Tức là cái khoảng thời-giờ đã qua rồi, đã mất cho ta rồi, ta chỉ còn mơ màng hơi nhớ đến mà thôi. Ta sinh vào thời-đại ngày nay thì bao nhiêu năm, tháng, ngày về trước ta đều thiệt mất, bao nhiêu việc xảy ra ở những năm, tháng, ngày về trước, ta cũng không được biết rõ thế nào, là vì ta không được mục-kích tỏ tường. Song nếu ta biết cách thì cái khoảng thời-gian đã qua ấy, cái khoảng thời-gian đời với ta như là đã chết đi rồi ấy, ta có thể đem cải từ hồi sinh lại được, ta có thể làm cho như là ta cũng ở vào cái thời-đại đã tiêu-diệt đi ấy. Cách ấy tức là sự học vậy. Phải, vì sự học mà cuộc dĩ vãng mờ mịt trong chốn hư vô kia, ta được biết rõ rằng, vì sự học mà ta hình như được quan-sát tường tận những việc to tát đã xảy ra trước ta từng trăm nghìn năm, vì sự học mà ta được làm quen với những bậc vĩ-nhân [illegible] như ta sinh cùng thời với các bậc ấy, [illegible] ta tuy sinh sau đẻ muộn cũng được hình như cùng các tiền-nhân ta đàm-đạo kết-giao. Thật vậy, tuy ta ở vào thế-kỷ thứ hai-mươi mà nhờ có sự học ta biết ở những thế-kỷ mười chín, mười tám, mười bảy, vân vân, đã có những bậc anh-hùng nào, đã có những tay bác-học nào, và đã làm nên được những thù-đoạn kinh thiên động-địa gì ; tuy ta ở trong một xã-hội hiện thời, mà nhờ có sự học ta được rõ biết cách sinh hoạt của tổ tiên ta mấy mươi đời về trước làm sao, được rõ biết những phong tục, tư-tưởng, tôn-giáo của các bậc tiền-nhân ta, hình như là ta cũng sinh trưởng về thời-đại ấy vậy. Tóm lại, nhờ về sự học mà đời ta được dài thêm lên về quãng thời-gian dĩ vãng ; ta bắt đầu sống ở đời không phải chỉ từ lúc mới oa-oa mấy tiếng ban đầu mà ra, nhưng đời ta chính bắt đầu từ khoảng mà trong sách nói có nói đến, nghĩa là trong sách nói rõ từ thời-đại nào là đời ta bắt đầu từ thời-đại ấy. Như thế đời người tuy ngắn mà chẳng hóa dài ư!

Cách làm cho đời người dài thêm về phía dĩ-vãng là sự học, còn cách làm cho đời người dài thêm về đường tương-lai là sự ức-đạc và sự mộng-tưởng. Người mà chỉ sống ở lúc hiện tại thì thật là đời ngắn ngủi vô cùng, như đã nói ở trên ; vậy ta phải vượt qua lúc hiện-tại mà nghĩ đến lúc tương lai, nghĩa là đến những khoảng thời-gian sau này mới tới. Nghĩ đến tương-lai, không phải là chỉ nghĩ đến những năm tháng của đời mình mà thôi, lại còn nghĩ đến những mấy mươi năm, hoặc mấy thế-kỷ sau khi mình đã từ giã cõi đời mà về chốn hư vô huyền diệu nữa. Như thế thì đời mình mới thực là có về dài thêm lên được. Nghĩ về tương-lai như thế thì một là ức-đạc, hai là mộng-tưởng. Tuy hai cách đều chỉ sự nghĩ đến những việc chưa có, song khác nhau một điều, là ức-đạc thì hình như biết trước được những việc tất thế nào cũng xảy đến sau này, còn mộng tưởng là tưởng lông ao ước tưởng-tượng đến những sự mình mong cho có. Ức-đạc thì thường hay có thực, mà mộng-tưởng thì phần nhiều là việc mơ hồ chỉ có ở trong hi-vọng mà thôi. Trong khi ức-đạc hay mộng tưởng như thế, thì tinh-thần ta, trí khôn ta hình như vượt khỏi xác thịt mà bay qua những quãng thời-gian sẽ còn [illegible] sau này sẽ có những gì và sẽ [illegible] thế nào. Khi ấy người ta không phải chỉ bỏ buộc ở một quãng hiện tại con con, thoạt đến liền đi, mà đời ta dài thêm dăng dặc về mấy mươi năm hoặc mấy trăm năm về sau đó. Đời ta như thế, có e chi là ngắn chẳng đầy gang !

Tóm lại, đời ta tiếng rằng không quá trăm năm mà nhờ có sự-học, sự mộng-tưởng, cùng sự ức-đạc thành ra dài thêm mấy nghìn năm về trước cùng mấy trăm năm về sau nữa. Thế thì đời ta dài hay ngắn cũng ở như ta, chỉ sợ rằng không biết cách hoặc không muốn rằng mấy điều trên này sẽ làm cho những người thường than-thở ngậm-ngùi về nỗi đời người ngắn ngủi được tỉnh-ngộ ra. và sẽ giúp người mình biết cách dùng đời cho khỏi phí cái thì giờ vàng ngọc trời đã phú cho ; nhất là về độ này là độ mà làm người mê xuân quên cả cuộc đời như không !

B. G.

Duy có một việc được nghĩa lợi song toàn là mua công-thái.

ÂU CHÂU BIẾN TÍN

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 15 Février 1922

Hội-đồng các quan Thượng-thư

Sáng hôm thứ ba, các quan Thượng-thư đã hội nghị tại Quan Alexandre Millerand chủ tọa. Quan Poincaré trình bày về hiện tình ngoại-vụ.

Theo như lời M. Bénazet thượng-thư bộ tư-pháp bản, thì hội-đồng định để trình Nghị-viện một bản dự án luật pháp về việc chánh-phủ ưng-thuận lập kỷ-niệm nhà bách-chu niên ông Pasteur tại Strasbourg.

Quan Tài-chính bộ thượng-thư Lasteyrie có thông-tri cho các quan-chức một bức thư khuyên nên giản dị công việc để thu thuế cho được đúng hạn.

Quan Thống-chế Joffre tại Nhật-bản

Thành Kioto hoan-nghênh quan Thống-chế Joffre. Quan Thống-chế có đặt một vòng hoa trên phần mộ vua Meiji và hoàng-hậu. Các học-sinh và các học-sinh ở Kioto có làm lễ nguênan tiếp rước hè.

Bordeaux, ngày 16 Février 1922.

Thuộc-địa của Đại pháp ở Á-châu đối với nước Anh

Báo *Paris Midi* có đăng một bài đàm-luận cái hiện tình thuộc-địa của nước Pháp ở Á-châu đối với nước Anh. Báo ấy nói : Ko bề Singapore làm-lạc các quyền-lợi của Anh và các quyền-lợi của Pháp hơn là có bề Pas-de-Calais. Thiên-hạ thực chưa rõ cái địa-vị cổ-lai của nước Pháp tại Á châu, tỉ Syrie và ở Ấn-độ.

Đông-pháp là một xứ độc nhất vô song ở Á-châu, lúc nào cũng được hòa-bình yên ổn, và người Âu người Á đồng tâm hiệp lực với nhau một cách êm đềm ; có thế thì mới có thể tu chỉnh lại được nền kinh-tế Á-châu mà không đến nỗi phải chi phí tốn kém lắm. Các xứ khác ở Á-châu thì đương nào-động, mà Đông-pháp vẫn có công cùng sức mà nối lên con đường tiến-bộ, mà mỗi ngày lại thêm phát đạt lên. Quan Chaudel gọi Đông-pháp là một nước đương thành lập, về một nước dân-chủ thực là một việc cải nước Pháp tất-đồng-pháp toàn là luyện tập cho xứ ấy về cái chính-thể dân-quyền vậy. Nước Pháp đã gây nên ở Đông-pháp một bạn trung-lưu rất hợp, rất đông đúc, mà các hạng thường dân có thể nói lên được.

M. Leblond có nói đến lòng trung-thành và cái chí-ý của nhân dân bản-xứ, rồi nếu sẵn lòng tận thành vào cuộc nội-thải, mà cuộc nội thải ấy tất sẽ thành công vì có nền tài-chính của Đông-pháp bảo-kiến cho rất là chắc-chắn. Người Việt-Nam ngày nay đã học lấy cách làm giàu một cách không ngoan và chắc chắn. Người Pháp cố công cùng sức hết ngày, thực là làm cho cái thổ-lực của cái văn-[illegible] thêm [illegible]

Bà Curie tại hội Y-học Hàn lâm

Chiều hôm thứ ba bà Curie đã đến dự nghị tại hội Y-học hàn lâm. Tòa Trị-sự rất hoan nghênh bà.

Sự khai hóa chốn thôn quê

cần phải diễn dụ luôn mới có thành hiệu

Các chốn thôn quê là những nơi chịu thanh-giáo sau hơn cả nơi đô-hội, vì thế nên sự tiến-hóa lao giờ cũng vẫn chậm hơn. Nói ngay như từ khi nhà-nước sang bảo-hộ thấm thoắt đã được nửa thế-kỷ nay rồi, cái phong-trào văn-minh tuy mạnh mẽ biết chừng nào, thế mà cũng mãi đến ngày nay mới bỏ thấy tràn khắp ra các nơi dân thôn. Những chốn hang cùng ngõ hẹp kia, bị cái sức kìm thích ỷ kế não người nấy cọi hình như đương ở nơi tối tăm mù mịt bỗng có cái ánh sáng chói rọi ở đâu chiếu đến, làm cho được mở mắt thính tai. Tuy vậy, mắt tuy mở nhưng hãy còn lưỡi tỉnh, vì thấy ánh sáng nhưng con choạng vạng chưa rõ ra thế nào, bởi vậy muốn cho dân được choàng hẳn dương theo, cần phải trông cậy vào nhà-nước thường ra tay dắt dìu gỡ dần luôn cho mới được.

Làm sao vậy? Các nơi tỉnh thành đô-hội vẫn được chịu văn-hóa trước, cái khuynh hướng mau thế nào, thì đã có phần nhiều những cái gương qui báu của những người thức thời đạt thế đem phô bày ra cho mà coi. Chứ về các nơi dân thôn là cái gì cũng chịu phần chậm chạp hơn mình, nên sự tiến-hóa sao cho cũng vậy hợp lối, không bằng người, gia-dĩ đi những nỗi hương-thôn vì tà khuất nỗi nên dẫu người có ý xem xét thời-thế, những càng như người trong cái ống, còn biết thời thế xoay vần ra thế nào để mà chỉ bảo cho con em theo, trừ phi những người có giao-thiệp rộng rãi-liền nhiều, thì có nhiệt-thành mở bảo thì nhiều lắm, nhưng các nơi cách thời không mấy nơi được sẵn có những bậc người như thế, cho nên trong một làng một xóm cư tụ một số người đông đúc đã mấy mươi đời, già lớn là cha anh, trai trẻ là con em, ra vào thời có thể chẳng nhau thảo một cái tập-tục xấu không bề bao giờ có biến đổi Giá ví dụ có người nào tân may chí ở nơi phồn-hoa thành thị, may qua về chốn hương thôn thì hẳn cho là kẻ lố khi có người lại dám đoán định quá lời cho như là dân thượng-ổ vậy.

Nhưng dân thôn là nơi căn-bản khai-hóa các nhà-nước, người đông gần sống, không nhân nhau đến sự khai-hóa thì cái sự biết, chuyển cũng khó được thành công. Vậy thì văn hóa nơi đô-thị vẫn cần có mạnh, chẳng đào thì bao giờ cũng thấy trào rào ; nếu ta đào làm giếng thì sẽ có mạch nước trong mạch dồn dồn chảy ra mà làm cho ta sẽ có nước ngọt lành mà uống vậy.

Để đành phải khai-hóa, nhưng cần phải có công diễn-dụ luôn luôn, thì công việc ta bảo khai-hóa cho dân, cái đường lối ta chỉ cho dân đi, mới được bền gắn thông đồng theo cho đến nơi đến chốn mới không có cái tệ giữa đường bỏ lửng phải chịu giật thì. Ấy cũng như đào giếng lấy nước ta phải thường thường khơi giọn thì nước cũng mới thường thường [illegible] phía mà giếng có ngày tắc mạch vậy.

Vì cái lẽ đó, mà xem tới cái thái-độ các dân thôn ngày nay thì chúng ta cũng cơ đáng mừng, nhưng trong cái mừng ấy ta còn phải để ý mà lo toan. Ngày nay nhà-nước muốn biết thấy chánh đốn dân-phong bỏ bết những sự cũ, mà đó, bảo làm những sự mới mà hay, cái lương-pháp mỹ-ý của nhà-nước bai bỏ cho dân ta chu chi đến như thế là thực hết lòng lắm rồi. Nhưng nay muốn cho được có cái kết-quả hay thì sự quan-trọng nhất là phải nên diễn dụ cho dân thật hiểu về sự nhà-nước muốn khai-hóa.

Nói ngay như việc cải lương hương-tục, nhà-nước muốn cho dân bỏ hết sự ăn uống nhăm nhi để tiêu ma lãng mọi việc công ích công lợi, thì các nơi nhiều xã đã thi-hành. Nhưng dân chỉ thấy nói thế là hay, quan bảo cải-lương thì cải-lương, chứ thực ít người đã hiểu cải-lương sẽ có cái hay ra thế nào, mà chỉ thường ngay bây giờ là có hội đến khánh-phúc của họ, nên hiếu-sự có nhiều nơi nhân cuộc cải lương mà lại thêm ra làm điều rất nên phiền nhiễu. Nếu như vậy mà chỉ cậy về một cái tệ mệnh lệnh để sức bảo cưỡng về sự thực hành cho mau kết-quả tốt, thì cũng một dăng chàng lại nhân đó mà về với ra làm cách cải cũ-đoạn lại vì thế mà ngày một này no thêm lên, thành ra một cái pháp nay đã cuinn-tôn dai phòng lại làm một cái dịp cho chủ-ý được thi cải thì đoạn sau mới được giữ bền hơn trước. Vì chúng vốn phần nhiều không học, tức là bế-chí cái lẽ lợi tập theo cái thói điều-bậc giản-hoại, con nết gì là nghĩa-vụ với công-ích. Ôi, những kẻ làm thì mãi dân mà cho ra tôi mọ một như thế, nên cái tệ vẫn thì thấy còn biết thế nào mà cải lương.

Ấy là dân cứ một việc cải lương ở một việc khai hóa của nhà nước đương cần chú trọng đến, mà chính cũng ra một việc dân ta sự phải nên làm, không con dợi để đến ngày nào nữa. Vậy nay muốn cho công cuộc đó tự dân dân day đến vui long sáng sửa mà thêm ích lợi phải thiết đạt cho dân thật hiểu biết cái khi-giới chính công cuộc ấy thế nào, mà trước nhất phải diễn dụ cho những kẻ làm lại mất dân trước đã, chúng có hiểu lại thực hành mới khỏi có tệ-hoạn.

Thiết nghĩ phàm những công việc nhà nước muốn khai hóa cho dân

gian, bất cứ việc gì cũng phải ra tâm diễn dụ, vì có diễn dụ thì dân trí mới mở mang mới tiến bộ. Gần nay lại có nước văn-minh hơn Tàu là nước Đại-pháp sáng báo bỏ xứ Đông-pháp ta kể sự văn-minh khai hóa thì lại gấp mấy nước Tàu khai hóa cho ta ngày trước, bởi vì ngày trước là cái thời bế quan tỏa cảng, ta chỉ biết nước Tàu mà thôi chớ không như thời nay, cạnh tranh thế giới, muốn nước thông hành, sự văn-minh càng ngày càng tấn bộ, chớ không phải nước Tàu khai-hóa cho ta đã lâu mà không bằng nước Pháp khai-hóa cho ta còn mới đâu? Sự khai-hóa của Tàu sở-dĩ kém nước Pháp bây giờ, là vì nước Pháp lịch duyệt cả vạn quốc mà cộp nhặt những giống văn-minh tốt đẹp đem truyền bá cho ta, bởi ta chưa để đã học ngay được đầy thôi, vì thế ta phải học chữ Pháp để trực tiếp lấy cơ khai-hóa của người Đại-pháp như ngày trước ta học chữ Hán vậy. Ta thử xem ngày trước ta học chữ Hán với ngày nay ta học chữ Pháp thế nào? Trước ta học chữ Hán, học rằng « phụ » là cha, « mẫu » là mẹ, thì chữ « phụ » chữ « mẫu » là chữ của Tàu, chữ « cha » chữ « mẹ » là chữ của ta; bây giờ ta học chữ Pháp, học rằng « ciel » là trời, « terre » là đất, thì chữ « ciel » chữ « terre » là chữ của Pháp, chữ « trời » chữ « đất » là chữ của ta, thế có phải đều là nói một đường học một nẻo, học một chữ lại thành hai không? mà thực không có thể trực tiếp ngay được. Chớ không như người Tàu học chữ « phụ » chữ « mẫu » thì chỉ là phụ, mẫu, và người Pháp học chữ « ciel » chữ « terre » thì chỉ là ciel, terre mà thôi, người ta trực tiếp, mà mình gián tiếp, người ta đang một, mà mình phải gấp hai, công học chữ đã khó rồi, trách nào mà sự học của mình chẳng chịu kém thua người, mà cũng chỉ bởi mình chưa có chữ bản-quốc cao rộng như kia, để tự lập nên, nên phải học chữ Hán chữ Pháp để tiếp thụ lấy cái văn-hóa của người, khác gì như người đi đường: người ta đi thẳng một lần thì đến nơi ngay, mà mình thì phải đi khuất khúc đến hai lần, chưa vững đã đến nơi chưa; người ta một lần đến nơi thì chắc là đích xác, mình đi đến hai lần, thì hẳn còn mập mờ, mập mờ vì sự còn sai lầm, đã sai lầm thì không có thể bằng người được, là vì người ta mở mắt làm người, trẻ con người nhờn đã truyền thu cho nhau bản đồ-cục chỉ có một con đường ấy, ai ai cũng đi, còn muốn giao thiệp với các nước, thì lại học thêm những con đường khác nữa. Như mình thì ngày trước dường đồng đã không có, chỉ phải mo mọc đi nhờ đường của người, đã hay rằng đi nhờ, nhưng một trăm người chưa được mười người biết đi, mà trong mười người đi ấy, lại đến tám người đã sai lầm lộn lạo không kể, còn hai người có thông minh đặc sắc, và khỏe mạnh hơn cả, cố công cũng sức mà đi đến tận nơi hỏi thử ông mà ngoảnh cổ lại trông xem lối đường mình đi, thì thật là hiểm trở xa xôi biết dường nào, lại thử tính đối ngón tay từ lúc ra đi cho đến bây giờ, cuốc đã 15, 20 năm rồi, còn gì mà chẳng rùng chân mỏi gối, nhọc mệt hơ hớt, lấy đâu làm trí tuệ giỏi giang, thiên tư mạnh mẽ, mà sửa sang công việc được? Nhưng dẫu có mấy người đi được đến nơi, chẳng qua mẹ hát con khen, nói một đường thành một nẻo. Nói tóm lại là ngày trước nước ta chưa có chữ quốc-ngữ còn phải học nhờ chữ nước ngoài đấy.

(Còn nữa)

Nam-dương, Phạm-đức-Lượng.

Vốn liếng giảm chục, lời-lãi muôn vàn thế-gian ít hội.

VIỆC HANOI

Hội-đồng Chính-phủ. — Hội-đồng Chính-phủ kỳ thường trực đã họp sáng hôm qua tại phủ Toàn-quyền.

Trong những vấn-đề bàn tại kỳ họp thì có:

Tờ dự-thảo nghị-định bãi bỏ đạo nghị-định thuộc về việc tài-chính và việc kế-toán các hội đồng bảo trợ các con nuôi của nước tại Đông-pháp.

Tờ dự thảo nghị-định duyệt y đạo nghị-định quan Khâm-sứ Trung-kỳ thuộc tại thành-phố Thanh-hóa.

Tờ dự thảo nghị-định bãi đồn Nho-quan tỉnh Ninh-bình.

Xứ Bắc-kỳ cấp cho Hanoi và Haiphong các thứ thuế chính ngạch thu tại hai thành phố ấy.

Tờ dự thảo nghị định cho phép trích ở kho Dự-bị Trung kỳ một số tiền là 35 vạn đồng.

Tờ dự-thảo nghị-định duyệt y [illegible] thuộc về việc công việc vệ-sinh trong thành-phố Haiphong.

Tờ dự thảo nghị định giá làm các nhà ở tạm cho các viên chức cùng những người trông nom về việc làm đường xe-lửa Vinh-Đông-hà.

Tờ dự thảo nghị định cho phép mua của công-ty mỏ ở Bắc-kỳ lấy 5.000 tấn than Pnam-Mế dùng về việc đốt máy xe-lửa của-đạo phía Bắc.

Tờ dự thảo nghị định giá làm các nhà để tất đường xe-hỏa từ Vinh đến Tân-ấp.

Tờ dự thảo mua các dầm gỗ ngang để đặt đường sắt trong đoạn từ Sông-ca đến hết quãng đường Vinh Tân-ấp.

Việc đặt máy nước và máy điện ở Hà-đông.

Làm xong trường Thành-chung tại Vinh.

Việc cấp riêng cho Đông pháp hai chiếc tàu dùng cho sở Kinh-lí.

Bãi đồn Nho quan. — Hôm nay đã có nghị-định quan Toàn-quyền bãi đồn Nho-quan tỉnh Ninh-bình.

Ích nước là làm đường hỏa-xa, lợi nhà là trùng sở công-thải.

Bản báo chủ-nhiệm ở Trung-kỳ ra. — Bản báo đã tiếp được điện-tín của ông Ng-v-Vĩnh, bản báo chủ nhiệm ở Lê-thủy gửi ra nói rằng chiều hôm nay sẽ về đến Hanoi. Ông trần gia-Thụy là chủ hiệu ảnh Thụy-ký ở đường Citadelle số 18 đi với ông Vĩnh để chụp ảnh những nơi đã quan sát thì chiều hôm nay cũng về. Không rõ ông Cucherousset là chủ nhiệm báo *Eveil Economique* có về chuyến xe ấy không.

Phái viên Annam tại Trung-kỳ. — Các phái viên Annam có quan Tổng-đốc Hoàng-trọng-Phu đứng đầu đã tới Vinh chiều hôm qua. Sáng hôm nay, lúc 4 giờ, các phái viên đã cùng với quan bố Hồ-tinh đi xem đường xe lửa ở hạt Hương-khê.

Nhà máy điện. — Công-ti Điện-khí đã đặt cái máy mới turbo-dynamo của thành-phố mới mua, đã xảy hôm nay cứ buổi chiều từ 4 giờ đến 10 giờ đêm thì công-ti cho chạy thử; chiều hôm qua khi 5 giờ, bản báo có điện xem cái máy ấy thế nào, ông quản-lý công ti cùng các ông đốc công Pháp có đưa đi xem mọi nơi và cắt nghĩa rất kỹ càng. Cái máy này mà chạy luôn thì từ nay trở đi, thành-phố sẽ có đủ ánh sáng thắp đèn như ngày trước các đèn điện không hỏi mất sức đi như mấy năm nay, vì là số người ihnê điện thắp, điện quạt mỗi ngày một nhiều. Cứ như cái sức của máy mới này thì có thể truyền điện thắp đi được cả những phố ngoại châu thành nữa, vậy mong rằng thành-phố sẽ đặt thêm đèn điện cho những phố nhiều nơi tối đến còn phải chịu cái nỗi tối tăm. Như vậy thì mới được lòng cả mọi người

Hội Ái-hữu của các viên trong ngạch Công-chính. — Hội Ái-hữu có gửi cho các viên hội tờ đặt sau này:

Thưa ngài

Tôi có lời kính mời ngài đến hôm 23 Février 1922 này là ngày thứ năm tức là ngày 27 tháng giêng ta đúng 7 giờ tối tại trụ sở Hội tại nhà Hội Trí Trí ở phố hàng Quạt số nhà 59 để bàn công việc của hội như sau này:

1° — Nghe tờ trình của Hội-đồng Trị-sự về các việc hội trong năm 1921;

2° — Xét giấy biên bản của tiểu hội đồng khám xét sổ sách và tiền bạc của hội trong năm 1921;

3 — Bàn về việc các ông hội-viên đóng tiền trễ;

4 — Xét các giấy xin vào hội;

5 — Xét những ông hội-viên nào nên cấp bằng thưởng của hội;

6 — Bàu hội-đồng Trị-sự năm 1922;

7° — Bàn các việc vặt.

Tôi xin nhắc lại để các ngài được biết rằng thường thường đại hội đồng nhiều ông không đến họp mà cũng không có gửi kiểu, cho nên nhiều lần không thành hội-đồng, lại phải họp lần thứ hai, như thế lâm mất nhiều thời giờ và phiền cả đến người thay mặt quan chánh sở Liêm-phòng; vậy xin các ngài nhớ đúng ngày giờ mà đến bàn việc hội cho được ổn thỏa và xin đeo dấu của hội Insigne) để cho dễ việc kiểm soát. Ông nào bận không đến được, xin gửi giấy kiểu lại.

Pour le Comité
Vũ-đình-Chung

Khiển-trách — M. Ng-đình-Hòe, trị huyện hạng nhất huyện Tiên-du, tỉnh Bắc-ninh, vì phạm tội nặng trong việc quan, nên phải khiển-trách.

Tưởng lục — M. Đặng-quốc-Giám, trị-huyện hạng ba huyện Gia-lộc, tỉnh Hải-dương được thưởng một đọc tưởng-lục vì đã tỏ lòng tận trung và cẩn mẫn trong việc bắt kẻ cướp.

Ngạch tòa Sứ. — M. Ng-ngọc-Chung tham 4 hạng ba ngạch tòa Sứ được nghỉ năm tháng nữa không lương.

M. Trần đình-Hiến, thư-ký hạng ba ngạch tòa Sứ bắt kỳ ngày giờ hạn thì nay bổ vào phòng Thuế tòa Đốc-lý Hanoi thay M. Ng-v-Thịnh thư-ký hạng nhì về nghỉ.

Ngạch Khán-hộ. — Các thầy khán-hộ tập-sự có tên sau này đã đỗ kỳ thi thực thu thì nay được thăng khán-hộ hạng ư:

MM. Ng-trần-Chức ở nhà Thương Phủ lý; Phạm-văn-Bạo, Chu-đức-Duy ở nhà Thương Hanoi.

Ai không mua vé Quốc trái là để hối hận về sau. Thấy người ta trúng số được tiền, mình không được, của vào tay người, ấy mới xót-xa

Ô-tô đụng nhau. — Hôm qua, gần ba giờ chiều, hai chiếc ô-tô đụng phải nhau ở trước cửa nhà G.M.R.

— Một chiếc ô-tô đi từ phố Đồng-khánh vào đường Francis Garnier có một người Nam cầm lái và một chiếc ô hàng khay vào phố Paul-Bert thì có hai người Tây ngồi. Hai bên cùng đi tay phải, nhưng cùng đi hơi mau, lúc trông thấy nhau thì đã chậm quá rồi. Cái xe đi từ đường Đồng-khánh vào chạm phải đúng sườn cái xe kia. Một cái vỡ đèn và cong mất cái đòn tay lái, còn cái kia thì đi được mấy bước cũng phải dừng lại, người Tây cầm lái nói rằng veo cả lò so và hai bánh sau. Nhưng may không việc gì đến người cả. Hai bên đã điều đình với nhau thỏa-thuận rồi.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Sở Chiếu-bóng Service cinématographique) ở phủ Toàn-quyền cần một người văn máy xe ô-tô thực giỏi. Xe máy hiệu « Peugeot » 24/30.

Ai có bằng thì đến mà xin. Lương sẽ định theo công-việc làm.

3210

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm thứ năm Tòa Thượng-thẩm xử những việc như sau này:

Tự tiện bắt đánh và giam người. — Tên Lung vì sự cãi nhau với tên Đồng. Tên Lung chiều thành-hoàng làng tên Đồng. Bấy giờ tên Đồng cùng với tên *Toế, tên Lương, tên Đề và tên Luy* đứng xem ở đấy, thấy chửi chả thế, tính lại bắt tên Lung đem về đến đánh và giam tự trưa đến tối, mãi mới tha cho về.

Tòa nam án tỉnh Hà-đông phạt tên Đỗ-như-Đồng Lê đình Thế, Bùi-v-Lương, Ng-văn-Đề và Đỗ-văn Luy mỗi tên 1 đồng và bắt cả lũ tên ấy phải bồi 12 đồng cho tên Lung.

Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên Đồng lên 5 đồng và y án phạt những tên khác.

Đánh người — Nguyễn tên Ái, tên Trung và tên Từ có cãi nhau và đánh nhau với tên Bách. Cách được một tháng và một ngày thì tên Bách chết. Người nhà tên Bách phát đơn kiện lũ tên Ái đánh tên Bách bị thương rồi chết.

Tòa Nam án tỉnh Hải-dương phạt tên Nguyễn-văn-Ái 1 tháng tù, tên Ng. văn-Trung và Ng.-văn-Từ mỗi tên 5 đồng vì xét ra lũ tên Đông có đánh tên Bách song lên Bách bị bệnh chứ không phải là bị thương mà chết.

Tòa Thượng thẩm y án phạt tên Đồng 1 tháng tù, nhưng cho án treo và tha phạt cho tên Trung và tên Từ vì xét không đủ chứng cớ.

Cướp của đánh người — Tòa Nam án tỉnh Nam định phạt tên Phạm-v-Thiện tức Nhu 5 năm khổ sai về tội ăn cướp và đánh mấy người đuổi tên ấy để bắt bị thương.

Tòa Thượng-thẩm chỉ phạt tên Phạm-văn-Thiện tức Nhu 3 tháng tù về tội đánh người bị thương mà thôi và tha cho tên ấy về tội ăn cướp vì xét không đủ chứng cớ.

Đánh hụng. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Ng đình Lan 2 đồng về tội đánh người bị thương.

Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên ấy.

Ăn trộm. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Dương-duy Duyên và hai tên nữa mỗi tên 6 tháng tù về tội ăn trộm

Tòa Thượng-thẩm tha tội cho lũ tên Duyên, vì xét không đủ chứng cớ làm tội.

Đường sắt Vinh — Đông-hà Lợi lớn của dân ta. Muốn chóng hưởng lợi ấy Kíp nên bỏ vốn ra.

Việc phân-thân ở đường Áp. — Việc phân thân ở đường xuống Áp, đến phiên nhà thứ hai này thì sẽ xử tại tòa án Trung-trị.

Việc thất cổ ở đường la-ga. — Người Khách thất cổ tự tử ở đường la-ga mà bản báo đã nói trong số ngày hôm qua, tên là Phùng-giúc-Thanh là một người lính hầu của Nguyễn-soái Lý hoài-Nam ở Hương-cảng sang đã 20 hôm nay.

Trẻ con lạc. — M. Trần-viết-Thành tức Năn-Nuôi nhà số 19 phố hang Da lạc mất đứa cháu gái tên là thị Hiền lên 6 tuổi. Nguyên là sáng hôm nay nó ra đường một mình chạy đến chơi nhà chú nó ở đường Duvilier thì lạc đâu mất. Con bé đầu đề hai tai đào, mặc áo trắng dài và quần lụa thâm. Vậy ông bà nào bắt được xin mách bảo cho thì người nhà xin cảm tạ.

Anh em, hỡi Bắc, Nam, Trung,
bỏ tiền mua lấy phiếu công
thực là hai bề ích nước lợi nhà.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Chú rể có ria. — Gần đây có một đám cưới: chú rể ở tỉnh ta mà có đâu thì ở tỉnh N. Sốo bên cha mẹ đã thuận gả nghĩa trăm năm cho đôi lứa tuổi xanh, nên mới sắm sanh lễ-nghi chân đáo, chỉ còn đợi ngày lành tháng tốt thì cho đôi trẻ sum vầy nữa mà thôi. Tôm đón dâu, lễ đã đủ lễ, đôi cũng vừa đôi, hai họ vui vầy, pháo ran dậy đất, thực là hoan-hỉ vô cùng; thế mà không biết sao, ông bố cô dâu lại tỉnh quẩn bàn quanh những chi chi mà đất bằng bỗng rồi sấm vang, chú chàng rể già rồi, nhất định bắt phải phải ria đi mới cho cưới. Ô hô! lấy được vợ mà đến phải cắt râu cạo ria đi thì nghĩ cũng khá buồn cười lắm nhỉ? Bởi vậy bèn nhà trai

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

N° 26

TRÀ-HOA-NỮ

(La Dame aux Camélias)

Tiểu-giả: ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả: NGUYỄN-HẢI

— Sao vậy?

— Vì tôi coi ý nàng không vui, tôi đến đây hẫn làm bận cho nàng.

— Anh không làm bận cho em đâu. Chỉ có điều rằng em mệt, em đau cả ngày hôm nay, không ngủ được mà nhức đầu như búa bổ.

— Thế để anh về cho em đi nghỉ nhé?

— Ồ! Anh ở lại cũng không sao. Nếu em muốn đi nằm thì em nằm ngay trước mặt anh cũng được, chớ có việc gì.

Lúc đó nghe có tiếng chuông. Nàng ra dáng nóng ruột mà hỏi rằng:

— Còn ai nữa thế?

Được một lát lại nghe tiếng chuông gọi.

— Vậy ra không còn đứa nào mở cửa nữa, em phải ra mở lấy mới được. Rồi nàng vùng dậy nói với tôi rằng:

— Đợi đây nhé!

Nàng đi ra, rồi tôi nghe thấy mở cửa ngoài. Tôi lắng tai nghe. Người nàng mở cửa cho vào đến phòng ăn thì đứng lại. Tôi mới nghe nói đã biết ngay là thằng bá-tước *đơN...*

Bá-tước hỏi:

— Chiều nay nàng mạnh giỏi chăng?

Các-nương trả lời xoắn một tiếng:

— Không.

— Có khi tôi làm bận cho nàng?

— Có lẽ.

— *Các-nương* nàng hỡi, ta làm gì mà bạc-tình ta như thế ư?

— Ông này, ông không làm gì tôi cả. Tôi mệt. Tôi cần phải đi nghỉ. vậy xin ông hãy làm vui cho tôi mà đi đi cho. Tôi đến tôi về được năm phút là y như thấy ông là là đến, cứ thế mãi tôi lấy làm bực mình lắm. Vậy thì ông muốn gì? Muốn tôi làm ình phản ông phải không? Tôi đã bảo cho ông biết đến trăm lần là không được rồi mà, ông quấy rầy tôi khó chịu lắm, tôi đã bảo mời ông đi cửa khác rồi mà! Hôm nay tôi lại xin nhắc lại lần cuối cùng nữa rằng: tôi không thèm ông, đã nghe chưa. Đây kia, con *Na-ninh* nó đã về kia, để nó soi đèn cho ông. Chào ông.

Nàng không nói thêm nữa tiếng, không thèm nghe chàng nói thêm tiếng lấy lẫm bẩm những gì. Nàng vào phòng rập mạnh cửa lại, con *Na-ninh* ở ngoài lại mở nàng ra mà vào. Nàng dặn rằng:

— Mày đã nghe chưa, từ giờ mày cứ bảo với thằng khốn ấy rằng tao không ở nhà hay là tao không muốn tiếp nó. Tao chán lắm rồi. Tao chỉ thấy những đưa nó đến nói tao một điều ấy thôi luôn mãi, cuống nó trả tiền tao mà tưởng thế là tao phải thuận cho chúng nó đây. Những gái nào phải đâu tập cai nghệ nhọc nhằn này mà lại biết nó thế nào, thì tao tưởng đi làm ngay con nhai con nụ còn hơn. Nhưng không, cai vinh quan não được mặc áo đẹp được lên xe xuống ngựa, được vang ngọc trang hoàng, no run rủi người ta; người ta cứ nghe sao tin vậy, vì dâm-ô cũng có tin lực, rồi ra cả lòng, cả thân, cả sắc đẹp nó cũng mòn dần; rồi bị chúng sự như giống hùm beo, khinh như đồ xả-nọi. Quanh mình chỉ thấy rải những quân nó cho mình ít, lấy của mình nhiều; rồi đến khi đã làm cho kẻ khác cùng khốn, lại làm khổ được đến thân mình mà có ngày phải đi bỏ xác như con chó ấy.

Na-ninh mới can rằng:

— Thôi, xin bà người dạ, chiều hôm nay ba đau gần cối đó.

Các-nương dứt khoát ra mà rằng:

— Cái áo này lắm cho tao bận mất qua, lấy cho tao cái áo khoác trong nhà. Thế nào, *Bay-đăng* đâu?

— Bá ấy chưa về, nhưng khi về bà ấy sẽ sang ngay.

Các-nương bỏ áo dài ra mà mặc một cái áo rộng trắng:

— Lại con ấy nữa, nó cứ đến mình thì biết tìm đến, mà mình nhờ nó có một tí ấy cũng không xong. Nó biết tao đợi trả lời chiều hôm nay, tao cần phải có trả lời, tao đang lo lắng, nó biết thế mà tao chắc là nó đang đi nhảy cỡn, chớ không nghĩ đến tao đâu.

— Có lẽ bà ấy bị hãm ở đâu.

— Hãm cho tao tí rượu đây.

Na ninh rằng:

— Thế thì bà lại đau mất thôi.

— Càng hay. Mang cho tao hoa quả nữa, giờ chả hay là một miếng canh gà, bắt cứ cái gì cũng được. Lấy ngay tao đợi lắm.

Bảo tôi nói cái cảnh ấy để làm cho tôi có cái cảm-tình gì, tưởng cũng là vô ích; hẫn bảo đã đoán ra. Nàng nói với tôi rằng:

— Anh ở xơi bữa tối với em; anh hãy tạm xem sách mà chờ em, để em vào qua trong phòng trang sức một lát.

Nàng thắp một cái đèn nến, một cái cửa bên cạnh giường mà đi vào. Còn tôi thì ngồi đó suy nghĩ đến cuộc đời nàng, mà mối ái-tình của tôi lại pha thêm chút lòng thương xót. Tôi đi đi lại lại trong phòng mà nghĩ ngợi chợt thấy mụ *Bay đăng* vào.

Bay-đăng hỏi tôi:

— Kia, anh đấy ư? *Các-nương* đâu?

— Ở trong phòng trang sức.

Tôi chờ ở đây. Này em nó bảo anh là một người nó lấy làm thú lắm, anh có biết không?

— Tôi không biết đấy.

— Nàng lại không nói với anh tí nào á?

— Nàng chẳng nói gì cả

— Sao anh lại ở đây.

— Tôi đến thăm nàng.

— Thăm gì lúc nửa đêm này ấy?

Chớ sao?

— Bèm!

— Nàng đãi tôi tệ lắm cũng có.

— Rồi nàng sẽ tiếp anh tử tế hơn.

— Chắc không?

— Em mang tin hay cho nàng đây.

— Nói đùa cho có việc gì đâu; vậy ra nàng có nói chuyện tôi với chị?

— Chiều hôm qua, mà ngay đêm hôm nay này, lúc anh với bạn anh đi khỏi... À, bạn anh tên là gì nhỉ? Tôi nghe như người ta vẫn gọi là *Ngọc-tôn R...*, có phải không, anh?

Tôi nhớ đến câu chuyện *Ngọc-tôn* nói riêng với tôi, mà lại thấy *Bay-đăng* chỉ hơi nhớ đến tên chàng thì tôi không thể nhịn cười được, tôi mỉm cười mà rằng:

— Phải đấy.

— Anh ấy giỏi trai phạm. Anh ấy làm gì thế?

— Bạn tôi có hai vại rưỡi quan lợi-tức.

— A! thật à! vậy lại xin nói đến chuyện anh. *Các nương* có hỏi tôi. Nàng hỏi anh là ai, làm gì, nhân-tình anh là những người nào, nàng hỏi tôi hết cả những điều có thể hỏi được của một người trẻ tuổi như anh. Tôi biết gì, tôi đã nói hết; tôi lại nói thêm rằng anh là một người rất thú, ấy thế đấy.

— Em xin cám ơn chị; giờ chị hãy cho em biết hôm qua nàng nhờ chị việc gì.

— Có việc gì đâu! Nàng chỉ bảo tôi làm cho ông bá-tước đi đi đó thôi. Thưng hôm nay thì nàng nó nhờ tôi một việc, bảy giờ tôi đến trả lời cho nàng biết đấy.

Lúc đó *Các-nương*, ở trong phòng trang sức đi ra, đội một cái mũ nhỏ kết mấy khóm bằng vàng, coi thật là yêu điệu. Hai chân nàng sáu vào trong một đôi giầy bằng Sa-tanh, nàng gọi nữ nhỏ tay. Nàng thấy *Bay-đăng* thì hỏi ngay rằng:

— Thế nào, chị đã gặp công-tước chưa?

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
MẠ VÀNG
BẢO HÀNH 2 NĂM
Máy kỹ mà tốt như hàng 15 chất kính
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN Ở HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Ber . — HANOI
2009

NỖI KẺ PHẢI ĐAU

Này bọn các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ ranh, phải đau khi quản mà đã chữa khỏe không phải dưỡng, hoặc là đã không chữa chết nhé cả, này bọn những người phải đau khi quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; này bọn các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đáp phải, trước khi tôi đã bảo là một bệnh phổ-thông, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả mấy đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không khỏe sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu cứ bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh là Trời sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh ho mà cứ thế sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bác-chế MONTÉS số 55 Paul Bert Hanoi mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 8 hào. Sang và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa cốp, uống một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . . 0$90
Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon
Giá một lọ . . . . . 2 $ 25
DẦU GAN CÁ THU
Một lọ . . . . . 12 f. 00
Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu (SIROP N)
Một chai . . . . . 1 $ 60
Thuốc viên « Pilules Pinck »
Một lọ. . . . . 4 f. 45
Sáu lọ 24 50
Thuốc bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ . . . . . 11 f. 50
LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Một lọ . . . . . 12 f. 00
CACHETS ANTIGRIPPES
Trị bách bệnh, nhất là bệnh grippe bệnh cảm rất nặng như mùa hay thường hay làm người bắt là bệnh grippe nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.
Ai có người phải bệnh ấy nên đến bảo-hiểm mua 3 viên thuốc antigripes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.
Giá bán mỗi viên một hào
Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được ra nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nên muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ủ người cho nóng đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.
Bào chế MONTÉS, 54 phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BÁ MÙI
Số 69 giây nói 322
Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giồng răng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, hành caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.
Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).
Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.
Nay cáo-bạch
Quản lý Tạ-duy-Tư

không nghe, biết nhà gái lượng tình cũng không ép, chỉ duy bọ nhạc đó khăng khăng như danh đóng cột, tưởng cuộc vui đã sắp thành buồn, việc dân gia có đề thành can gia. Nhưng mà không, cái lọ nước sôi kia chỉ trong vòng mấy tiếng đồng hồ cũng người, đến sáng tinh sương thì lại thấy tiếng cười hai họ, tiếng pháo tạch đùng, rồi một chốc, nào xe, nào long, nào đứa hầu giải đọc khám, nào con nọ đội hòm sơn, lũ lũ lúc đưa dần thông lọ vậy.

Sau bởi ra thì chỉ tại bốn bên cha mẹ bằng lòng gả bán cho nhau mà bên nhà trai cũng chưa tường mặt cô dâu, bên nhà gái chưa được xem người chú rể, nên đến hôm cưới xin, mới sinh nhiều chuyện làm vậy, chứ kỳ thực thì gia-phong hai bên rất đáng đôi, dân rể hai gỉ cũng đẹp đôi, làm chi cái bộ ria vểnh kia mà ông nhạc cấu phải câu chấp cho thêm một trò cười...

Ấy đấy, việc dựng vợ gả chồng của người mình hầu gần như thế cả, cho nên ta thường được mục-kích biết bao nhiêu tấn thảm-kịch diễn xuất ra trước mắt ta cũng bởi ở Vợ chồng lấy nhau không có ái-tình. » Cái tập-quán khốn nạn thay !

Đ. H. lại cảo

Cuộc đua ngựa. — Đến chủ nhật 26 Février 1922 hồi 14 giờ 30 tại trường sẽ mở cuộc đua ngựa lần thứ hai.

Chạy thi cả thảy có 5 cuộc.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi thừa mệnh thân-mẫu chúng tôi có lời trân - trọng cảm ơn tất cả các cụ các ông, các bà và các thân bằng cố hữu đã tỏ lòng qui hóa, gửi đồ phúng, viết thư chia buồn cùng đi đưa đám thân phụ chúng tôi, hôm 14 Février. Trong khi bối rối có điều sơ suất, xin các cụ các ông, các bà các thân bằng cố hữu đại xá cho, chúng tôi lấy làm cảm ơn vạn bội.

Cô-tử : Phùng-bá-Nghĩa
bá-Thịnh,
bá-Quang,
bá-Tử,
Đồng gia quyến đẳng bái.

PHÚC-YÊN

Xử tử. — Chuyến xe lửa cuối cùng hôm thứ tư mới rồi hai người sen-đầm Tây đã điệu tên Đỗ-duy-Trung lên Phúc-yên, để xử tử. Tên ấy phải Tòa án Phúc-yên kết án xử tử ngày 19 Juillet 1921, đến ngày 21 Septembre 1921 tòa Thượng-thẩm Hanoi lại y án.

Ngày 5 Avril 1921 tên ấy có giết một đứa chăn trâu 17 tuổi. Đứa chăn trâu ấy là người nhà Nguyễn-đang-Lan tức Lý-Sâm, thuộc về xã Trungcai (Phúc-yên). Ngày nào chả cũng cho đứa ấy đi chăn trâu, thì thường nó cứ đem trâu đi ăn cách làng độ 500 hay 600 thước mà ngày nào nó cũng đem chăn ở một chỗ ấy.

Tên Đỗ-duy-Trung và một đứa đàn bà nữa tên là Đinh-thị-Nhu bèn lập mưu giết đứa ấy để lấy trâu bán lấy tiền. Một hôm nó bèn lấy cuốc và búa đánh đứa chăn trâu ấy chết đi. Đứa bé ấy chết rồi, một đằng tên Trung đi giấu búa và cuốc đi ; một đằng thì thị Nhu giết trâu đi bán.

Sau mấy tháng sự ấy mới lộ ra tai. Tòa án kết án tên Trung phải xử tử, còn tên thị Nhu thì phải 20 năm khổ sai.

VIỆT-TRÌ

Hơn bù kém mỗi ngày một phiên. — Làng Chàng-đông đã xin được phép mở hội lồ-tôm điếm từ mấy hôm nay. Cái mối lợi của làng thu cũng được nhiều lắm, tưởng dân làng nên lấy cái lợi ấy mà mua trái-phiếu thì hơn bù kém mỗi ngày cũng được một phiếu.

NAM-ĐỊNH

Học-chính bội-tinh. — Ông Phạm-văn Khoát, đốc-học trường Pháp-Việt Hà-nam và ông Nguyễn-v-Bằng, giáo-học Nam-định mới được thưởng Học-chính bội-tinh.

Hai ông cũng là tay sư-phạm có giá-trị, nay được ân thưởng như vậy, thật là đích đáng.

Sắp có đèn-điện. — Vài hôm nay sở Lục-lộ đã phái người đi cắm mốc để trồng cột đèn điện.

Các thứ máy cũng đã thấy gửi về dần dần cả rồi.

Có lẽ đến 1er Avril này thời có thể bắt đầu thắp được.

TUYÊN-QUANG

Dịch trâu bò. — Ở hạt huyện Yên-sơn có dịch trâu bò.

PHÚ-LÝ

Hiếu thị vẻ cuộc công-thải. — Mấy bữa nay, quan Tuần-phủ đi tuần-lưu đến các phủ huyện hiếu thị về cuộc công-thải 6 triệu đồng, xem chừng trong hạt này cũng được nhiều người mua trái-phiếu.

Thi tiết. — Ba bốn hôm nay trời nắng quá nóng nực chẳng khác chi khi thịnh hạ, ông già bà cả nói xưa nay chưa thấy mùa xuân mà nắng dữ như thế bao giờ, người lớn trẻ con nhiều người khó ở, nhất là những bọn thiếu niên có lẽ oán ông trời giả kia lắm đấy.

Cướp. — Đêm hôm 30 tết một toán cướp vào cướp nhà kia ở làng Phù-cốc, tổng Đồng-thủy, phủ Nam-sang. Người con dâu nhà khỏ chê, đang có mang, thấy cướp đến, hoảng hốt chạy ra sân kêu, thì bị chúng đâm chết. Hai cha con nhà khỏ chết cũng bị trọng thương phải đưa xuống nhà thương Nam-định phục thuốc. Dân làng ra đánh đường trước bắt được hai đứa đã giải trình quan lồng giam để cứu xét.

VIỆC KINH-BỘ

Bán được cọp to. — Hôm 8 Février lại tòa Sứ Tuyên-thiên, có người đem nộp một cái da cọp gấm thật to. Cọp ấy nguyên làng Thanh-tân xứ Ô-đ thuộc huyện Phong-điền đã giết được.

Số là con cọp ấy bấy lâu nay thường về phá hại nhân dân thú vật ở xứ ấy, mà chưa khi nào giết được nó. Nay nhơn nó vào một nhà kia, có cái vườn rộng, nép vào trong bụi mía để rình bắt lấy mồi, chẳng may chúng biết được mới kéo nhau đến vi nó hơn một trăm người, thế mà nó gầm lên mấy tiếng trong khi người ta vì gần đến nơ, thời trăm người ấy đều ngã rạp xuống cả. Day có một ông lính-mục người ta cầm súng bắn nó một phát vào đầu, nó mới chịu chết.

Nghe đâu xứ ấy thường có sơn-thú về quấy nhiễu, như là loài cọp lại nhiều hơn cả. Nếu trong làng có một khẩu súng thời trừ được yên. Tưởng nên xin phép quan trên mua lấy súng đạn mà quy phòng thời cũng trừ được cái hại lớn đó vậy.

Gởi sang cuộc đấu-xảo. — Chiều hôm 8 Février tòa Sứ Thừa thiên đã chở lên ga Huế 6 thùng rất to đựng những vật hạng gửi đấu-xảo tại Marseille. Hạng vật ấy do sở Bá-công tạo tác ra kể như sau nầy :

1° Thành-phố và cung-điện ở Kinh-đô ;

2° Các cảnh-trí thắng-tích hàng cận ở Kinh-thành như là cảnh chùa Thiên-mụ, chùa Tây-vân, đền thờ Văn, Võ-thánh, văn văn ;

3° Sở la-ga Huế cùng một khoảng đường sá cầu kỳ thuộc về sở Xe-lửa ;

4° Các tôn-lăng : Thiên-thọ lăng, Hiếu-lăng, Xương-lăng, Khiêm-lăng Ngân-bi, v.v. ;

5 Các thức khi dụng thập vật cùng các thức cơ khí chế tạo như là khung dệt vải, lụa, hàng, nhiễu, văn văn ;

6° Các hạng người quan dân cùng các thức y phục trang sức gồm đủ cả nam-phụ lão ấu cùng các thức hàng hóa vải bố, v.v.

Những hạng vật ấy toàn là những tay thợ rất khéo học trò Bá-công đã dày công làm ra, bề sức công phu tinh xảo cự y như nguyên hình thức được làm thu nhỏ lại rất tinh-tế. Thật là khôn khéo vô cùng. Mà 6 thùng ấy khi vừa mới làm xong tại trường Bá-công, thời cho phép vào coi trong mấy hôm rất thỏa thích rồi mới gói đi. Vậy sáng hôm 9 đã gởi theo chuyến xe-lửa đem vào Đà-nẵng để đem xuống tàu gởi đi Marseille.

Nước ta từ xưa nay nghề gì cũng là tay người làm ra như là việc làm, cần, chạm, thêu v. v. cũng đã gọi là khéo, nay xem trong các hạng vật gởi đi đấu-xảo đó thời so với vài mươi năm đã qua dây cũng chưa có vật gì được dung bằng mấy mà làm ra cho tiện lợi, như là hàng hóa của các nước lân bang. Vậy trường công-nghệ của nước nhà chưa được phát đạt cho mấy. Nay nhơn dịp đấu-xảo nầy, nước ta có lẽ người kiến-thức giỏi mà quan trên đã cử sang dự cuộc đấu-xảo ở Thượng-quốc. Ấy là một cái cơ hội tiến hóa của tất cả mọi nghề-nghiệp của ta đó. Trông khi các ông đã tới nơi thời nên nhớ câu « Trông người lại ngẫm đến ta, làm thế nào đến khi trở về rồi đến lần đấu xảo nữa sẽ có cái đặc sắc tiến bộ, thời mới khỏi phụ tấm lòng bảo dao cho của quan trên và tấm lòng bi-vọng của kẻ đồng-bào đó vậy.

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP
Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là
50 đồng bạc
CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN
CHẮC LẮM LÀ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT
GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau nầy :

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre	
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng
Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre	
4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
23 trái-Phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lỗ là 10.000 đồng, 10 lỗ là 1.000 đồng và 76 lỗ 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày hôm 15 tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 5 đến ngày 25 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hỉ-lợi ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt số phiếu đến mua.

Mua 10 trái-phiếu hay ít hơn 10 trái-phiếu thì phải nộp tiền ngay tức số ; còn những số trái-phiếu mua ngoài chỉ số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm gì tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn thiếu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái-đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Quang cảnh tết năm nay. — Tết năm nay dân tình phố xá vui vẻ, nhà nào nhà nấy rộn rịp thật là vui mắt, có một điều ba ngày tết ngày nào cũng sắp sửi mưa tuy đường sá lội lắm mà hàng phố vẫn đắp đìu chật ních cả đường, nào xe tay, xe điện (ô-tô) kịp kịt cả ngày tự Vinh qua Trường-thi đến Bến-thủy lúc nào cũng đông.

Có một cảnh vui nhất trong ba ngày tết tưởng nên lược kể ra đây để trẻ già biết là phố Trường-thi là nơi toàn nhà người Bắc ở làm sở chế-tạo Hỏa-xa, có mấy ông nhiệt thành lại bày ra mọi trò chơi xuân thực là vui mắt, nào bàn cờ, nào cây đu, lắc nào cũng đông nghìn nghịt những người, nào tiếng trống đục, tiếng reo chen tiếng pháo. Thực các ông bày ra trò chơi ấy vừa vui mà lại lịch sự, không phải tốn năm tốn bạc vào quân bài con bạc khỏi tốn tiền vô ích.

Mong rằng tết nào trong thành phố ta các nhà nhiệt thành cũng ra những trò tiêu khiển như thế cho đỡ bại tiền.

T. lại cảo.

Bán hàng bất bì năm mới. — Tỉnh Vinh là một nơi buôn bán sầm uất, bất cứ hàng gì đến có mối cạnh tranh, nào ngoại qui-quốc, nào người Hoa-kiều nào hàng Annam, ai là người nhiệt thành về đường thương giới chả tới cửa hàng người mình sao cho vừa lòng. Nhưng buồn vì một nỗi hễ thò đến cửa hàng người mình thì giờ giọng bất bì như hôm đầu năm mới tôi có mua một thứ hàng, hiện thứ hàng ấy, hàng người nào cũng có bán, nhưng năm mới muốn đến mua hiệu Annam ta, đề đâu khi mua xong trả tiền thì đồng bạo ta tính cho cao đắt hơn giá của người Hoa-kiều đến tám mươi nhăm phần trăm.

Đến khi hỏi ra mới biết là nhà đồng-bào nầy xưa nay quen thói hễ thừa cơ có một mình buôn thì tìm những người quen mà chẹt, hay vì nâm mơi bất bì.

Ôi trong buổi thương trường cạnh tranh mà đồng-bào buôn bán như thế còn ai buồn vào hàng nữa mà mong sao cho tiến đạt được. Ngàn thay cho kẻ nào có thói xấu ấy nên bỏ ngay đi mới mong chóng theo đòi i trên trường thương cuộc được.

Một người mua hàng lại cảo.

TOURANE

Mông thưởng nhất hạng kim-bội. — Mme Tisseyre là vợ M. Tisseyre chánh chủ-sự Văn-thư phòng sở Hỏa-xa Trung-kỳ, vừa mông ơn Hoàng-thượng ban thưởng một chiếc kim-bội đệ nhất hạng.

Bà nguyên là người Bắc-kỳ ta, họ Trương, quê ở làng Yên-phụ, thuộc huyện Hoàn-long, tỉnh Hà-đông ; kết hôn cùng M. Tisseyre đã sinh hạ được ba con, xuân xanh bà nầu ngoài 25 tuổi.

Bà được ân thưởng kim-bội, thực là một sự hiếm có. Trong đạo sắc lại được Ngài ngự ban tám chữ « Trang tĩnh phương phụng, doãn xương hiền đức » thực là hiển vinh danh dự thay.

Tiền ăn uống xa xỉ, quá khẩu thành tàn ; tiền cờ bạc chơi bời, hại thân vô ích ; sao bằng mang tiền đó mua phiếu quốc trái, công-lợi tư-lợi, hai đường vẹn hai.

Ai có giấy quốc-trái bất cứ năm nào, hay giấy trái-phiếu riêng của các hội công-thương mà nay muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức-long, ở số 90, phố Mã-mây, Hanoi, chúng chước theo thời giá mua bán phải chăng.
Qui-khách ai có thứ hàng gì ế không có chỗ bán, xin mời đem chấm chước hay là viết thư đến, bản hiệu xin hết sức cổ vũ mua bán giùm cho bằng được như ý các ngài.
ĐỨC-LONG-HIỆU
2058 *cẩn-bạch.*

CÁC CUỘC ĐI XEM
SÂN-KHẤU
Tối thứ sáu :
QUẦN TIÊN HẠ SƠN CỨU THIÊN BÀO
Tối thứ bảy :
QUAN-ÂM-DU ĐỊA PHỦ
Bản hội nhận được thư trách sao năm mới không diễn tích này. vậy bản hội xin lĩnh ý và xin đoan lần nay sửa đổi lại các cảnh, khi chầu qua các cửa ngục, mỗi cửa một khác, tội nào cũng có đọc một bài thầm đe nghe lý thú lắm.

Có người danh-sĩ làm quà cho bản hội tích mới rất hay, đang cho ban hát luyện tập tích CÂY CỎ LÀM CHỨNG khi nào diễn sẽ trình qui khách.

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)
Tuần lễ từ thứ tư 15 đến thứ ba 21 Février 1922
Ba buổi ban ngày thứ năm có chế nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30
CHƯƠNG-TRÌNH
THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
Các việc lớn trong thế giới
NHỮNG KẺ GIAN NAN VÌ SỐ PHẬN
Phim ảnh-sự rất đủ ý trang mỹ-thuật
Rất đẹp, những cảnh có M. Roger de Chasteleux soạn
Bi-kịch phần làm 5 đoạn
Đoạn thứ 1, 2, 3, 4 và 5
LEAR HOÀNG-ĐẾ
Tuồng như sử-ký
KÍNH-CÁO
Tuần lễ sau có kỳ bên-quản sẽ chớp được lối hồi 11 giờ 12 h. 5 « NGƯỜI BA MẶT ». Xin nói trước để cho qui-khách biết rõ.

THEATRE MUNICIPAL
Rạp hát Tây lớn
Phường DELAMERCIE hát năm thứ 2
Thứ bảy 18 Février 1922
sẽ diễn lần thứ nhất *à Hanoi* tích hát sau nầy đã từng nổi tiếng ở rạp hát Michel thành Paris
L'ÉCOLE DES COCOTTES
(Giang-hồ kịch)
Dài ba hồi của M. Armont và Gerbidon
DISTRIBUTION :

Le comte stanislas	*MM. Delamercie*
Robert	*Valle*
Labaume	*Salle*
Racinet	*André Nys*
Auguste	*Michel*
Ginette	*MMmes Odette Edems*
Amché.	*Jane Morg*
Mme Bernoux	*Roque*
Jeanne	*Seglin*
Berthe.	*Delamercie*

Chủ-nhật 19 Février 1922
sẽ diễn lại
tích **CLAUDINE.**

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN
Chính-quán tại phố hàng Trống, số 36 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 65 cũng phố ấy.
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu
Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-lịch cũng được, và cũng một giá tiền.
Có xe Ô-TÔ cho các qui-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh
Giây nói số : 280 — hoặc số : 150
Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán.

Tuổi mà người đàn-bà phải còng lưng

45 tuổi

GIỜ VỀ GIÀ

thì thường hay vàng đầu, tức hơi, chóng mặt, luôn luôn, đau thắt, đi táo, hay nệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng ấy mách lại cùng bạn có. Khi ấy nên uống thuốc đưa hòa mọi cách tương ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những trường-hợp kể trên này. Dùng nó thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau bụng chi cả. Thuốc này rất hiệu nghiệm trong những bệnh sau này: đau bụng, ra máu ở cơ kinh-nguyệt, đàn bà sau khi đẻ mà sữa không tiết ra, hoặc là sữa ít, hoặc là sữa nhiều quá, hoặc là sữa độc nữa mà sinh ra mụn nhọt. Thuốc này bán ở các hàng lục-tỉnh to và các hàng thuốc xét.

Bao giờ cũng công hiệu

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các-bách của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đặt được, lại phải thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài tha rầy đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed. Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Dari Hanoi

MÁC ĐÈN ĐIỆN RẺ TIỀN

Hiệu QUẢNG-HƯNG LONG Hanoi có lời kính trình các quí khách được biết: khi nào muốn mắc đèn điện lấy, hay là chuông gọi, mà được rẻ tiền, thời xin mời đến Bản-hiệu.

Bản-hiệu mới buôn ở Đại-pháp sang đủ các thức để các ngài dùng về việc mắc đèn điện và chuông gọi trong nhà.

2076

TÒI PHÁP THƯƠNG TÂN-TẠI

Số 7, cạnh trường T-thiên

CÓ BÁN: Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 28, phố Ngọc-thanh định giá. . . . . 2.500$.00

CHO THUÊ: Một kho đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Doblitet.

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hạng nào cũng có giấy cam-đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại.

1010

OMEGA

CÓ BÁN TẠI:

GRANDS MAGASINS REUNIS

Nên hỏi giá của Bản-hiệu.

3074

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỌP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, tốt-nghiệp, phố Paut-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUHON R. của ông **HOLBÉ** đề chữa các bệnh **SOLUTION R. HOLBÉ** 2$.60 một chai

Thuốc này mới ra. Hiệu nghiệm rất mau. Ai đã dùng rồi đều khen ngợi. Thuốc này đã được quan Bác-sĩ người Pháp thí nghiệm rồi mới dùng.

Gouttes « METHARSINATE » 1$.00 một lọ

Thuốc tốt rất, hiệu lắm, mỗi một không thuốc kém việc gì; dùng thuốc này hay hơn!

Máy thử bào-chế hay bán:

Các thứ thuốc nước đựng ống kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc bào-chế SIROP PECTORAL, đặc-chế-thuốc.

Thuốc LAO chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc nặng — 2$.00 độ 36 viên

thuốc thụt — 0$.90 một chai

Chữa các chứng bệnh: đang đi mót hay có chứng thuốc nước ngoài vào bộ sinh thực khí-quan, thuốc này đều chữa khỏi. Thuốc này để chữa được cả người già lẫn trẻ.

Gouttes « VIRGINIE » 1$.00 một lọ

Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không đều, hay là khí bánh kinh đau đớn mình mẩy, nhức đau vọng, gia con, uống thuốc này đều mau lắm! Ai bị lại nên đến mua mình để bao đảm.

ĐỒ BUỘC THUỐC

ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÓ-SẺ

Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure

Bán cuộn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DẺRÉ »

0$.90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai tốt hơn mọi thứ thuốc khác. Thuốc này chỉ chữa một lần được! Dùng thuốc bảo-chế công-phu phải uống thuốc này thì mấy chốc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; ai chẳng hay gì đến sự sinh dục, lại là sức cho người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một chứng thì nên mua một chai lớn litre. Giá có 3$.00 mà thôi.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Ông y-dược-sĩ có viết thư bởi chứng tôi từ nơi phi-trí và nhắn dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngại vì nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh hoa tiền tinh-thần, nên mới nên khỏe, mà lại chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gan nữa.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có chất sắt là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khí đạm-lam (iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những hơi khí ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh xao vì yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc chi chi lên ở mặt. Dùng hễ con gái thì người bị không đứng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc bình-nghiêm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả. Ở nhà bảng bảo-chế lớn đều có bán cả.

2080

BẠCH-THÁI-BƯƠI

CÔNG-TY

HANG TAU SÔNG BIỂN

TÀU CHẠY PHIÊN KHẮP các ngòa sông Bắc-kỳ:
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ;
TÀU CHO THUÊ cả chuyến;
TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan:

Bến-tỵ cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng

Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-tỵ tại Nam-định, Hanoi, Tuyên-quang, Việt-trì và Bến-thủy

2005

SOCIÉTÉ ASIATIQUE D'IMPORT ET D'EXPORT

Số 21, Rue Jules Ferry, ở Haiphong

CÓ BÁN: Vải, dạ, len, rượu vang, rượu sâm banh, rượu cốt nhắc, các thứ đồ hộp, vân vân.

Ai muốn hỏi gì, hiệu ấy sẽ cắn lòng trả lời và sẽ gửi ngay các mẫu hàng đi.

3073

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống: Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN

133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

PH 3%

PH.S

XƯƠNG-TÂN PHOSPHATES) là một thứ bột vun lớn, giống mầu, rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rất rẻ được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tính nào cũng có người đứng Đại-BIỂU

Ai muốn hỏi bao giờ, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau này, hàng lấy tại nhà máy ở Haiphong
23$.00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng chua.
32.00 một tấn PH. S Thứ bột này thời ng dụng cả ruộng chua, ruộng ngọt

3035

NGUYỄN-HỮU-THU DIT SEN

HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN:

Tàu BẢO-THẠCH (JADE) chạy Hải phòng, Nam-hải, Bắc-hải, Hongkong
Tàu GIAO-CHỈ chạy Hải-phòng, Nam-định
Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng Nam-định.
Tàu TÂN-ĐỆ chạy Phố-lại (Sept Pagodes) Lẫm.
Tàu CÁT-TƯỜNG chạy Hải-phòng Kiến an.
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải phòng Hongay.
Tàu BÉ-ĐỆ chạy Hải-phòng, Hải dương.

Những hàng hóa thì phải sắp xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành

Ai cần điều gì xin nói tổng cục tại Hải phòng
Phố Bonnal số 61 — Phố Tourane số 9

TÉLÉPHONE N° 341 2011

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG TIỀN LÝ đi CHỢ HIẾU Ở đó TIỀN LÝ chạy hai giờ rưỡi sáng sau chuyến xe tiền thơ nhất ở Bến-thủy và 5 Vinh ra, Ở CHỢ-HIẾU (Phố Quí) đi hết 3 giờ chiều đến nơi Yên-Lý vào lúp chuyến xe tiền về Vinh và Bến thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ Ở VINH đi hết 6 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế. Ở ĐÔNG HÀ ra hết 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa tới thứ chất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy cho thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phố-Quí và Phố-Quí ra ga Yên-Lý. — Ở Phố-Quí có 3 phiên chợ Hễ ấu buôn bán sẵm sửt lắm các quí-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chỗ, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đồng hà nên đi xe thơ thì được gần thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin biệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ-Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare; — mà đường Vinh-Đồng-hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

Tập 6

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

... *Mạnh-gia-linh* dẫu chịu khó chăm học, nhưng thiên-tư không bằng *Mạnh-lệ-quân*. *Tô-đình-tuyết* cũng rất chăm học. *Mạnh-lệ quân* năm mới lên 7 tuổi mà tứ-thư ngũ kinh đều đã đọc qua cả, lại biết ngâm thơ.

Hàn-phu-nhân thấy tiểu-thư sợ dâu, cho nên không nỡ xỏ tai. *Mạnh-sĩ-nguyên* nói:

— Nếu không xỏ tai thì sao cho ra con gái!

Hàn phu-nhân cười mà đáp rằng:

— Khi nào sắp gả chồng, bấy giờ hãy xỏ tai cũng được chứ sao!

Vì thế thành ra không xỏ tai, đến năm lên 9 tuổi thì đã biết làm văn. Bấy giờ công-tử đã 13 tuổi, mỗi ngày làm văn, đều không bằng em gái. *Mạnh-sĩ-nguyên* thường phàn nàn với phu-nhân rằng:

— Nhà ta không may, con gái lại hơn con trai, giả sử con bé này (tức *Mạnh lệ quân*) mà là con ta thì chắc có phần chiếm bằng khôi-nguyên vậy. Con *Tô-đình-tuyết* kia cũng là bậc trung tài, chỉ dạy cho biết nghề thơ văn mà thôi.

Năm *Mạnh lệ-quân* lên 12 tuổi, mỗi khi làm văn để trình thân phụ thì *Mạnh sĩ-nguyên* không thể chữa được một chữ nào. *Mạnh-sĩ-nguyên* thường khen ngợi và nói với phu-nhân rằng:

— Giả sử triều-đình cho con gái vào thi thì tiểu-thư ta chắc phải đỗ trạng nguyên.

Mạnh-lệ-quân cũng biết nghề thơ văn không được ích gì cho lắm mới xem rộng các sách luật lệ và y bốc thường số; lại lưu-tâm học-tập nữ-công, phàm các việc thêu thùa bánh trái, đều tinh thạo cả.

Mạnh-lệ-quân cùng hai mẹ con *Tô-đình-tuyết* đều ở riêng tại U-hương-các. *Mạnh-lệ-quân* tính điềm đạm không hay phân sáp, trên dẫu chỉ cài mấy cái hoa mà trông rất kiều diễm. *Tô-đình-tuyết* cũng giỏi nghề thơ văn, dẫu nhan sắc không được xinh đẹp bằng *Mạnh-lệ quân*, nhưng còn gấp trăm người khác.

Hàn phu-nhân có nuôi một đứa nữ-tỳ nhỏ, mới 12 tuổi, tên gọi *Vinh-lan*. Con *Vinh-lan* tính ranh, rất hợp ý tiểu-thư, cho nên lúc nào cũng được hầu bẹ ở bên cạnh tiểu thư, không đời nửa bước.

Mạnh-lệ-quân học rộng tài cao, dẫu các bậc bàn-làm bấy giờ, cũng không ai sánh kịp. Nàng lại là một người trí-tuệ, hiểu biết việc đời, bỗ có việc gì nghi ngờ, *Mạnh-sĩ-nguyên* vẫn đem bỏ nàng, nàng lại phán đoán được đâu ra đấy.

Mạnh-lệ quân đã là một bậc tài mạo hơn người, cho nên sự nhân-duyên của nàng, thật khó kén chọn cho được vừa đôi phải lứa. Các hàng quan-lại thấy vậy, có nhiều người đến cầu-thân, nhưng *Mạnh-sĩ-nguyên* thấy không phải giai tế, đều kiếm lời từ chối.

Bấy giờ có quan Hồng-lô là *Cố-hoành-nghiệp* nguyên chân tiến-sĩ xuất thân tuổi gần ngũ tuần, có quan về nuôi mẹ già. Một hôm tìm đến yết kiến *Mạnh sĩ-nguyên*, *Mạnh-sĩ-nguyên* đang mời ngồi tiếp chuyện thì người nhà vào báo có quan bộ chính họ *Tân* đến.

Cố-hoành-nghiệp nói với *Mạnh-sĩ-nguyên* rằng:

— Nếu vậy ngài cứ ra nghênh tiếp quan Bộ-chính, vì tiểu-đệ còn muốn nói một câu chuyện dài.

Mạnh-sĩ-nguyên vội vàng ra nghênh tiếp quan Bộ-chính *Tân thừa-án*. *Cố hoành-nghiệp* cũng cúi chào *Tân-thừa-án* mà rằng:

— Lão-phu không được biết đại-nhân tới đây, vậy nên không kịp tránh, xin đại nhân thứ cho cái tội đường đột ấy.

Tân thừa-án nói:

— Tôi cũng xin ngài tha lỗi cho rằng không biết ngài tới đây mà dám đường-đột đưa thiếp

Mạnh-sĩ-nguyên mời hai người ngồi nói chuyện. Khi uống nước trà xong, *Cố hoành-nghiệp* nói với *Tân-thừa án* rằng:

— Đại nhân tới đây hôm nay, chắc có việc gì chỉ giáo, xin ngài cứ nói.

Tân thừa-án nói:

— Ngài đến trước tôi thì có việc gì mới ngài cứ nói trước, tôi sẽ xin nói sau.

Cố-hoành-nghiệp nói:

— Câu chuyện của tôi rất dài. Và tôi cũng chưa nói, vậy xin đại nhân nói trước.

Mạnh sĩ nguyên cũng nói với *Tân-thừa-án* rằng:

— Cố tiên sinh vừa mới đến, chưa nói gì cả, vậy xin đại nhân cứ nói trước.

Tân-thừa-án nói:

— Hai ngài đã cho phép như vậy. Vậy chúng tôi xin nói.

Cố - hoành - nghiệp và *Mạnh-sĩ-nguyên* đồng thanh mà rằng:

— Không dám!

Tân - thừa - án nói với *Mạnh-sĩ-nguyên* rằng:

— Chúng tôi đến đây hôm nay là vì việc lệnh-ái đó!

Nói xong, ngảnh lại bảo *Cố-thừa-nghiệp* rằng:

— Thế là chúng tôi đã nói xong việc của chúng tôi rồi, còn lão tiên-sinh có việc gì, xin ngài cứ dạy.

Cố-thừa-nghiệp cười mà rằng:

— Lão-phu cũng nói về sự nhân duyên của *Mạnh* tiểu-thư đây. Nếu vậy thì việc làm mối-nhân này, lão-phu tại tranh công của ngài.

Tân-thừa-án cũng cười mà rằng:

— Tôi vốn ngu dốt, xưa nay có làm mối-nhân bao giờ, chỉ vì có người ấy-thác. Và việc *Cố* tiên-sinh đây nói, vị tất đã phải là việc tôi nói.

Cố-hoành-nghiệp nói:

— Sự nhân-duyên của lão-phu nói, thật là thiên-ấy không còn dài hơn nữa. Đại-nhân còn vì có người ấy thác, chẳng lẽ-phu đây thì là vì chỗ thân-thích mà nói vậy.

Mạnh-sĩ-nguyên nghe nói đến việc cầu hôn, liền có ý buồn rầu mà hỏi rằng:

— Chẳng hay hai ngài định cưỡng nhân-duyên ấy cho ai, xin cứ nhận giao.

Tân-thừa-án nói:

— Tôi nói cho *Hoàng phủ-thiếu-hoa* là lệnh-lang quan *Hoàng-phủ nguyên-soái* ở đây. *Hoàng-phủ nguyên soái* vốn là bạn thân với *Mạnh tiên-sinh* đây, mà *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* lại là một bậc thiếu-niên hào-kiệt, tài mạo kiêm toàn. Sự nhân-duyên ấy, tôi thiết tưởng còn đâu hơn, chẳng hay *Cố* tiên-sinh định nói cho nhà ai thế?

Cố-hoành-nghiệp nói:

— Tôi nói cho *Lưu-khải-bích* là thứ tử *Nguyên-thành-nhân Lưu-tiếp*, tức là xá-sanh (chữ gọi bằng cậu) tôi. Năm nay mới 16 tuổi, tài-mạo kiêm toàn, võ-nghệ cũng giỏi, hàng ngày vẫn cùng với *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* thi bắn, không phân hơn kém. Xá-sanh-nữ hiện đang làm chánh-cung hoàng-hậu, đã nhiều lần định tâm với thiên-tử trong dụng *Lưu-khải-bích*, nhưng vì sinh-nhật *Lưu-khải-quang* đang làm thủ ở *Nam-môn-quan*, cho nên xá muội (nghĩa là em gái, tức là mẹ *Lưu-khải-bích*) quá yêu nó mà không nỡ để đi xa. Lệnh-ái đây gả cho họ *Lưu* thì được gần nhà đi lại, chẳng hơn gả cho họ *Hoàng-phủ* mai sau tới về *Bắc-quảng*, khó lòng được tiếp mặt con.

Tân-thừa-án nói:

— Kẻ chồng cho con, khi nào lại nghĩ đến sự xa gần.

(Còn nữa)